

HYVINVOINTIALA

VISIO JA ALUEVAALIVIESTIT

HYVINVOINNIN JA LUOTTAMUKSEN SUOMI – HOITOA, HOIVAA JA HUOLENPITOA JOKAISELLE

Suomessa kaikilla on mahdollisuus hyvään elämään ja luottamukseen tulevaan. Sosiaali- ja terveydenhuoltomme tarjoaa oikeat palvelut ja tuen juuri silloin, kun niitä tarvitaan. Tämä tulevaisuus rakennetaan yhdessä.

Palautetaan yhdessä luottamus sosiaali- ja terveydenhuoltoon

Suomalaista sote-järjestelmää haastetaan monesta suunnasta:

- Samaan aikaan kun maamme ikääntyy, sen ikäluokat pienenevät. Tarvetta on siis enemmän, mutta tekijöitä vähemmän.
- Maantieteellinen ja sosioekonominen eriytyminen haastavat yhteiskuntaa ennennäkemättömällä tavalla.
- Ihmisten luottamus sote-palveluihin on heikentynyt ja keskustelun sävy aiheen ympärillä on koventunut.
- Tulevan 10 vuoden aikana 85 vuotta täyttäneiden määrä Suomessa lähes kaksinkertaistuu nykyisestä. Palvelujen tarve kasvaa, eikä niitä pystytä tuottamaan ilman rahaa, suunnitelmallista yhteistyötä ja innovaatioita.
- Sote-alan järjestöjen rahoitukseen on kohdistumassa ennennäkemättömät leikkaukset.
- Yhteisöllisyyttä, ennaltaehkäisyä ja kustannustehokkuutta parantavat sote-innovaatiot jäävät vanhentuneiden rakenteiden ja normien jalkoihin. Tämä vähentää mahdollisuuksia parantaa ihmisten hyvinvointia ja työntekijöiden työympäristöä sekä saada yhteiset verorahat riittämään.
- Hyvinvointialueiden rahoituksessa ja palveluntuotannossa ei ole kannustimia, jotka ohjaavat tekemistä tuottavampaan suuntaan. Tämän on muututtava.

Haasteita riittää, mutta yhdessä voimme luoda parempaa sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Me Hyvinvointiala Hali ry:ssä tarjoamme viittä ratkaisuehdotusta.

Näin onnistumme yhdessä

- 1. Hoidetaan jonot historiaan**
- 2. Hankinnat on tehtävä kuin diagnoosit**
- 3. Innovointi ei vaadi ihmeitä, vaan päätöksiä**
- 4. Järjestöt yhdistävät ihmisiä**
- 5. Sote-ala pitää yhteiskunnan pyörät pyörimässä**

1. Hoidetaan jonot historiaan

- Ihmisten perusoikeuksien toteutuminen menee aina tuottamistavan edelle.
- Jotta ihmiset pääsevät hoitoon ja hoivaan, tulee hyvinvointialueiden käyttää kaikki olemassa olevat resurssit. Tämä tarkoittaa hyvinvointialueiden omien palvelujen lisäksi yrityksiltä ja järjestöiltä ostettuja palveluja.
- Luottamus palveluihin on palautettava: alueiden on tarjottava ihmisille palvelut lain vaatimassa ajassa.
- Jonottaminen hoivaan tai hoitoon ei vähennä kustannuksia, mutta elämänlaatua kyllä.
- Päivystys tai vuodeosasto eivät ole oikeita osoitteita elämänsä viimeisiä aikoja elävälle vanhukselle eikä työkykyisten ihmisten tulisi jonottaa tekonivelleikkausta kuukausikaupalla sairauslomalla.
- Jokainen meistä on yksilö, jolla tulee olla mahdollisuus elää omanäköistä ja hyvää elämää. Järjestelmän tulee tarjota vaihtoehtoja ja kunnioittaa ihmisen omia toiveita ja valintoja.

2. Hankinnat on tehtävä kuin diagnoosit

- Fiksu hankinta on kuin diagnoosi: tilannekohtainen, tietoon perustuva ja tarkasti tehty.
- Viisaita ja kustannusvaikuttavia päätöksiä voi tehdä ainoastaan tiedon pohjalta: jotta voi valita oman tuotannon ja ostopalvelun väliltä, hyvinvointialueilla tulee olla vertailukelpoista tietoa palvelujen kustannuksista, laadusta ja odotusajoista.
- Parhaat hankinnat rakentuvat reiluista kilpailutuksista ja jatkuvasta vuoropuhelusta alueen toimijoiden kanssa. Kun yritykset ja järjestöt ovat mukana keskusteluissa, ne hahmottavat hyvinvointialueen tarpeet ja kykenevät tarjoamaan ratkaisuja haasteisiin.
- Hankinnoissa ei kannata olla kriteerejä, jotka asettavat henkilöstölle lakia tai valvovien viranomaisten määräyksiä tiukempia vaatimuksia. Tällaiset kriteerit nostavat hankintojen kustannuksia.
- Palvelujen hankinta ei ole vain parhaan hinnan vertailua. Hankinnoissa tulee painottaa myös palvelujen vaikuttavuutta, laatua ja jatkuvuutta.

3. Innovointi ei vaadi ihmeitä, vaan päätöksiä

- Terveyttä, hyvinvointia ja työntekoa tukeva teknologia on kannattava investointi, kunhan sille annetaan mahdollisuus.
- Hyvinvointialueiden ei kannata aloittaa tyhjästä, vaan hyödyntää toimivia ja testattuja innovaatioita, joita yritykset ja järjestöt ovat jo kehittäneet.
- Yhdessä onnistumme: yritykset ja järjestöt voivat toimia julkisen kumppanina uuden innovoimisessa ympäri Suomea.
- Jotta yritykset uskaltavat panostaa innovaatioihin jatkossakin, toimintaympäristön tulee olla riittävän ennustettava ja yhteistyön pitkäjänteistä.
- Vähemmän sääntelyä, enemmän luottamusta ja laatua: valmiiksi vahvasti säädeltyä toimialaa ei pidä tukahduttaa lakia tiukemmilla vaatimuksilla, jotka tulevat valvontaviranomaisilta tai kilpailutusehdoista.

4. Järjestöt yhdistävät ihmisiä

- Järjestöt tukevat yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja luottamusta. Niiden roolin vahvistaminen on sekä yksilön että yhteisön etu.
- Vahva järjestökenttä alueella säästää hyvinvointialueen rahoja. Ilman järjestöjen palveluja, neuvontaa ja vertaistukea hyvinvointialueille tulisi merkittäviä uusia kuluja. Järjestöt koordinoivat ja järjestävät valtavasti palveluja myös vapaaehtoisvoimin – se menetetään, jos järjestöillä ei ole toimintaedellytyksiä.
- Kuka hoitaa esimerkiksi etsivän nuorisotyön, mielenterveyden kriisipuhelimet tai asunnottomien laajat tukipalvelut, jos sote-järjestöt ajetaan ahtaalle? Näiden palvelujen tarve ei lopu, vaikka järjestöt eivät pystyisi niitä tuottamaan.
- Järjestöt ovat ennaltaehkäisevien ja toimintaa tukevien palvelujen edelläkävijöitä, siksi niitä tarvitaan uudistamaan ja luomaan uutta yhdessä hyvinvointialueiden ja yritysten kanssa. Järjestöt ovat tehneet valtavasti palveluinnovaatioita, joista hyvinvointialueet hyötyvät.

5. Sote-ala pitää yhteiskunnan pyörät pyörimässä

- Ilman toimivia sote-palveluita ei ole toimivaa yhteiskuntaa. Sen lisäksi, että sote-alalla huolehditaan muista, on meidän huolehdittava myös omistamme. Sote-ala on yksi suurimpia työllistäjiä Suomessa, alan työnantajat ovat avainasemassa luomassa työelämää, jossa hyvinvointi, joustavuus ja työssä jaksaminen korostuvat.
- Hyvinvointialueiden ratkaisut synnyttävät työpaikkoja ja kasvua alueille. Monipuolinen sote-alan yritysten ja järjestöjen kenttä tukee alueiden elinvoimaisuutta. Hyvinvointialueet voivat omalla toiminnallaan varmistaa, että myös pienet toimijat voivat osallistua alueen sote-palvelujen tuottamiseen.
- Hyvinvointialueiden tulee huolehtia, että ne eivät entisestään vaikeuta työnantajien mahdollisuuksia palkata työntekijöitä eri osaamisprofiileilla. Tämä edesauttaa laadukkaiden palvelujen tuottamista, mutta myös työnantajien mahdollisuuksia työllistää ihmisiä alueella. Lisäksi on sujuvoitettava ulkomailta tutkinnon suorittaneiden työntekijöiden palkkaamista ja kansainvälistä rekrytointia.

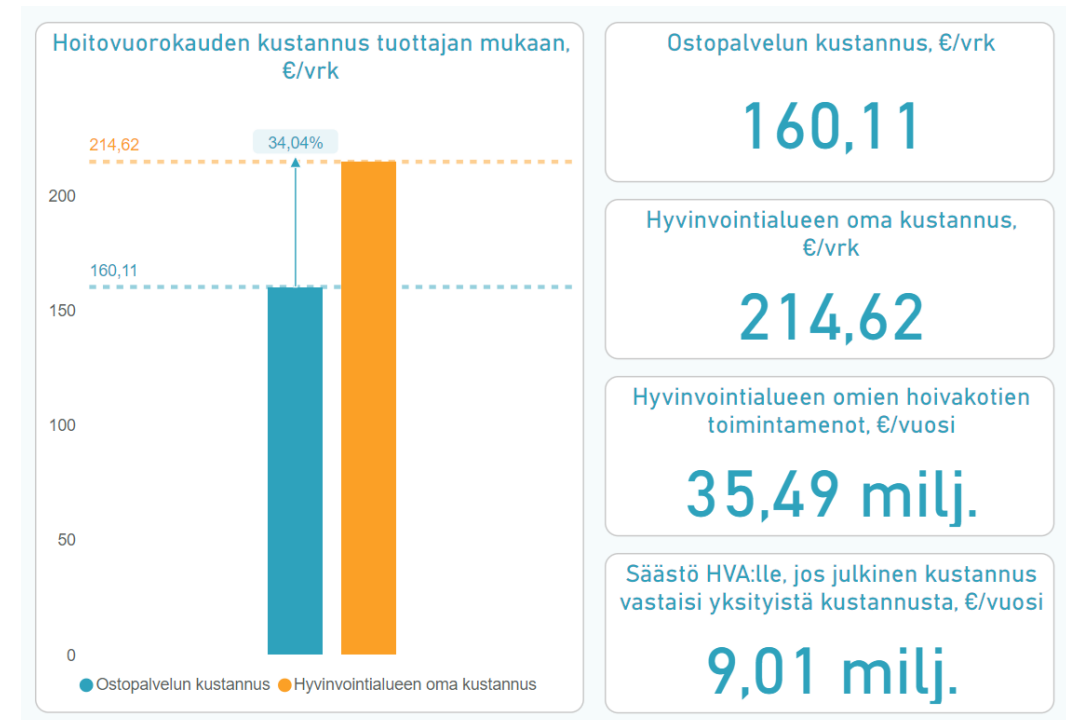
SELVITYS HOIVAN KUSTANNUKSISTA 2023

Yksikkökustannukset tulee avata - mahdollisuus keventää kuluja ja/tai lisätä tarjontaa

- Julkisesti tuotettujen palvelujen kustannukset tulee avata
- Palveluja tuottamaan pitää valita aina paras taho. Se voi olla esimerkiksi yritys, järjestö tai hyvinvointialue. Parhaan tuottajan löytämiseksi hyvinvointialueiden tulee vertailla vaihtoehtoja ja vertailun pitää perustua todennettuun tietoon. Hyvinvointialueelle koitua kustannus on yksi keskeinen vertailukriteeri.
- Palvelujen valvonnan pitää olla yhdenmukaista ja kriteerien samat koko maassa – sekä yksityisellä että julkisella puolella. Halin tavoitteena on saada julkinen hoivatuotanto läpinäkyväksi ja edistää parhaiden toimintatapojen käyttöönottoa. Kaikilla vanhuksilla pitää olla oikeus hyvään hoivaan

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannukset 2023

* Hyvinvointialueen toimintamenot ja säästöpotentiaali laskettu niiden yksiköiden osalta, jotka ovat mukana hoivaselvityksessä. Itä-Uudenmaan laskelmat koskevat 12/15 yksikköä ja 467 hoivapaikkaa. Ostopalvelun kustannuksena Porvoon puitesopimuksen kustannus, kun 5 % alv-palautus on huomioitu.

[Selvitys hoivan kustannuksista \(hyvinvointiala.fi\)](https://www.hyvinvointiala.fi)

Halin selvitys: Hyvinvointialueiden tulokoonti 2023

Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen kustannukset 2023, €/vrk

Hyvinvointialue	HVA:n oman tuotannon kustannus 2023	Yksityisen palvelutuotannon kustannus 2023	Julkinen tuotanto vs yksityinen tuotanto 2023	HVA:n oman tuotannon kustannuskasvu 2022 vs 2023	Yksityisen tuotannon kustannuskasvu 2022 vs 2023
Helsingin kaupunki*	223,81 €	168,17 €	33,1 %	n/a	n/a
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue	214,62 €	160,11 €	34,0 %	n/a	n/a
Kanta-Hämeen hyvinvointialue	206,44 €	176,02 €	17,3 %	n/a	n/a
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue	211,97 €	165,04 €	28,4 %	14,5 %	14,1 %
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue**	187,55 €	163,09 €	15,0 %	12,2 %	22,6 %
Pirkanmaan hyvinvointialue	214,99 €	168,72 €	27,4 %	19,3 %	28,8 %
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue	225,85 €	180,28 €	25,3 %	19,2 %	36,6 %
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue	182,47 €	169,47 €	7,7 %	n/a	n/a
Varsinais-Suomen hyvinvointialue	195,97 €	162,83 €	20,4 %	10,0 %	20,0 %
Keskimäärin	207,08 €	168,19 €	23,2 %	15,0 %	24,4 %

Huomioita tuloksista:

- Ostopalvelun kustannus oli kaikilla alueilla hyvinvointialueen tai kaupungin kustannusta edullisempi
- Hyvinvointialueen oma tuotanto tulee keskimäärin 23 % kalliimmaksi
- Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen omien yksiköiden kustannus on edullisin 182,47 €/vrk ja lähimpänä ostopalvelun kustannusta
- Kallein kustannus oli Pohjois-Pohjanmaalla, jossa hoitovuorokauden kustannus oli 225,85 €/vrk
- Julkisen tuotannon kustannukset ovat kasvaneet n. 15 % vuodesta 2022 vuoteen 2023
- Yksityisen tuotannon kustannukset ovat kasvaneet n. 24 % vuodesta 2022 vuoteen 2023

* Helsingin mitoitusvaade 0,7 (muilla alueilla 1-3/2023 0,6 ja 4-12/2023 0,65).

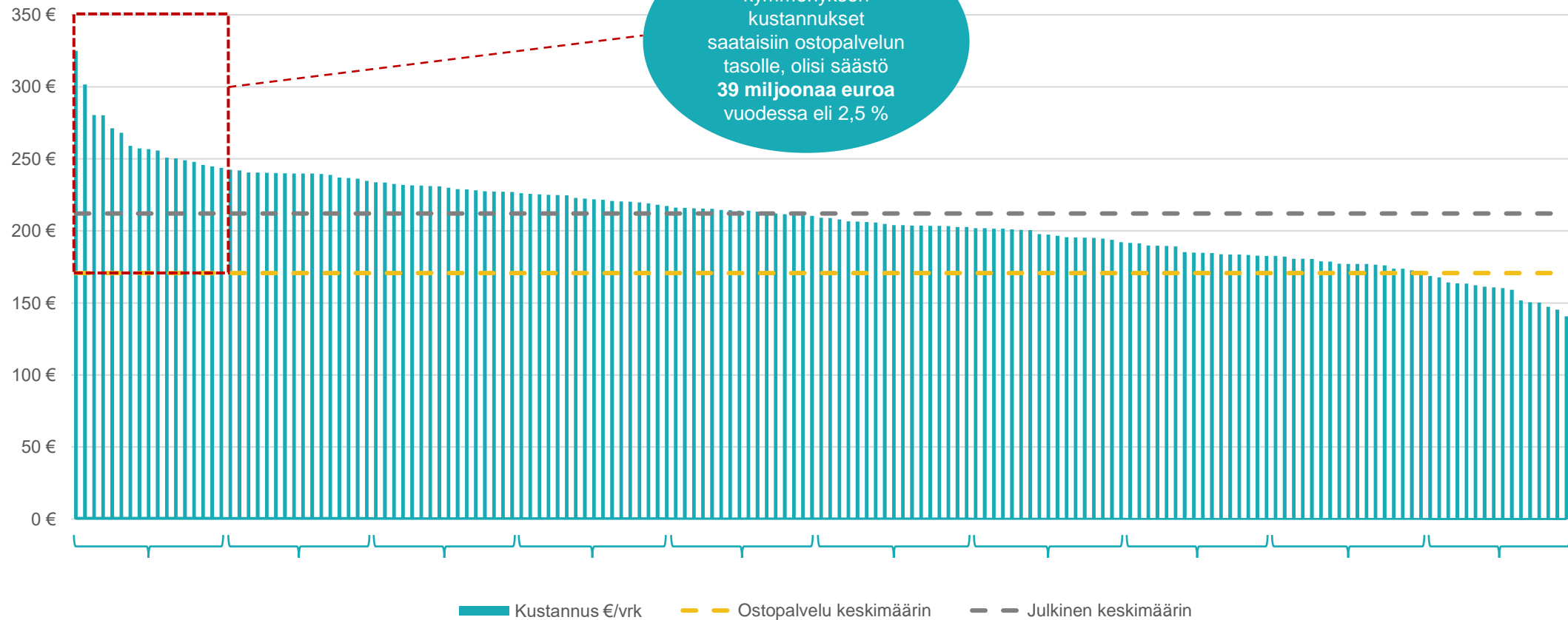
** Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen luvut ovat alustavat ja tarkentuvat vielä vyörytysten osalta.

*** Ostopalvelukustannuksissa huomioitu hyvinvointialueen saama 5 % alv-palautus.

Hyvinvointialueiden omissa yksiköissä valtava säästöpotentiaali

Selvitetyt hoitovuorokausikohtaiset kustannukset yksiköittäin, 2023

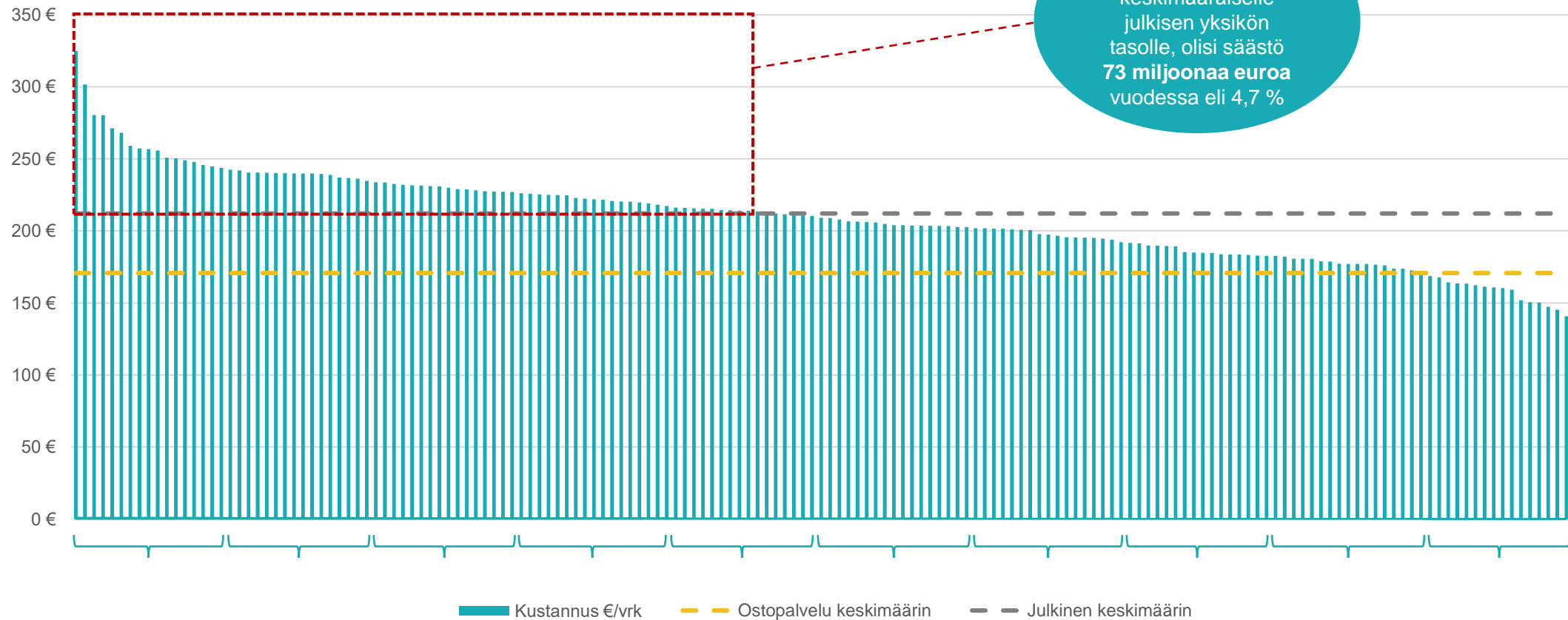

*Perustuu selvitettyjen yksiköiden hoitovuorokausikustannuksiin ja hoitovuorokausien määrään 2023. Otos kattaa 40 % ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan hoitovuorokausista Suomen tasolla. Otoksen perusteella arvioitu säästöpotentiaali **koko Suomen tasolla**

Hyvinvointialueiden omissa yksiköissä valtava säästöpotentiaali

Selvitetyt hoitovuorokausikohtaiset kustannukset yksiköittäin, 2023

Jos keskiarvon ylittävät saataisiin keskimääräiselle julkisen yksikön tasolle, olisi säästö **73 miljoonaa euroa** vuodessa eli 4,7 %

*Perustuu selvitettyjen yksiköiden hoitovuorokausikustannuksiin ja hoitovuorokausien määrään 2023. Otos kattaa 40 % ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan hoitovuorokausista Suomen tasolla. Otoksen perusteella arvioitu säästöpotentiaali **koko Suomen tasolla**

Kysyttävää? Autamme mielellämme.

Sanna Aunesluoma

Toimitusjohtaja

050 512 2380
sanna.aunesluoma@hyvinvointiala.fi

Laura Lindeberg

Johtava elinkeinoasiantuntija

040 826 8292
laura.lindeberg@hyvinvointiala.fi

Amanda Laukkanen

Viestinnän asiantuntija

040 834 3577
amanda.laukkanen@hyvinvointiala.fi